

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ

На даний момент практично відсутні праці та нормативні акти, які б цілісно представляли систему організації бухгалтерського обліку щодо операцій з електронними коштами, тому варто розглянути існуючі методики.

Деякі фахівці пропонують для цілей бухгалтерського обліку класифікувати електронні гроші як поточну фінансову інвестицію. Проте визначення фінансових інвестицій не є коректним, оскільки електронні гроші не надають подібного підприємству електронної торгівлі. Більшість вчених-економістів пропонує враховувати виручку, що надходить до «електронного рахунку» на субрахунок 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті», мотивуючи це тим, що «електронний рахунок» є транзитним на шляху грошової маси на поточний рахунок підприємства. Проте така методика не є досконалою, оскільки основною перевагою розрахунків електронними грошима є максимальне наближення в часі моментів сплати та зарахування грошей на поточний рахунок підприємства електронної торгівлі. Згідно з п. 1.2 «Положення про електронні гроші в Україні» погашення електронних грошей являє собою послугу з вилучення електронних грошей з обігу з одночасним наданням їх пред'явнику готівкових або безготівкових коштів. Тому немає підстав для використання субрахунку 333 «Грошові кошти в дорозі в національній валюті» для відображення виручки від реалізації товарів та послуг підприємствами електронної торгівлі. Інша категорія вчених, котра вважає за доцільним відображати в бухгалтерському обліку електронні гроші на рахунок 33 «Інші гроші», до якого варто відкрити субрахунок 335 «Електронні гроші». Проте це стосується тільки електронних грошей котрі емітуються банками. В такому випадку перерахування банку-емітенту у податковому обліку не відображається, окрім комісійних витрат, котрі відображаються у складі податкових витрат.

Інші науковці, бухгалтерський облік електронних грошей зводять до обліку відступлення прав вимоги. У бухгалтерському обліку придбане право вимоги відображається на субрахунок 377 «Розрахунки з іншими дебіторами» за їх номінальною вартістю у вигляді дебіторської заборгованості боржника. Розрахунки з гарантом відображаються на субрахунок 685 «Розрахунки з іншими кредиторами». При використанні електронних грошей (оплаті вартості товарів, робіт, послуг) підприємством кредитується субрахунок 377 у

кореспонденції з рахунком 63 «Розрахунки з постачальниками і підрядниками». Номінальна вартість проданої дебіторської заборгованості відображається у складі витрат поточного періоду на субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності». Облік електронних грошей у системи Webmoney пропонують ввести на окремому рахунку 315 «Електронні гроші».

Найдоцільнішим відображати наявні електронні гроші як дебіторську заборгованість Гаранта перед користувачем вважають і більшість практиків. В такому випадку перерахування покупцем електронних грошей для оплати товарів (робіт, послуг) рівнозначне зменшенню дебіторської заборгованості Гаранта та збільшенню дебіторської заборгованості торговця, яка, у свою чергу, згортається з кредиторською заборгованістю після оприбуткування товару (виконання роботи, отримання послуги) від такого торговця.

Для продавця ситуація виглядає аналогічно: надходження електронних грошей від покупця відображається як виникнення кредиторської заборгованості перед покупцем та дебіторської заборгованості Гаранта перед торговцем. Відвантаживши товар, продавець зараховує його вартість у зменшення кредиторської заборгованості перед покупцем. Вимагати негайного погашення дебіторської заборгованості Гаранта (погашення електронних грошей) його ніхто не зобов'язує. Це можна зробити в будь-який момент часу, при цьому комісія за «виведення» коштів із системи відобразиться у складі його адміністративних витрат або витрат на збут. В свою чергу, у Інтернет-магазина існує можливість придбавати необхідні йому в господарській діяльності товари (роботи, послуги) за отримані електронні гроші, не конвертуючи їх у звичайні гроші.

Всі вищенаведені методики не відображають специфічної сутності такого явища, як електронні гроші, тому ми пропонуємо деякі методичні рекомендації щодо їх обліку. Для синтетичного обліку електронних коштів рекомендуємо використати рахунок 32 з назвою «Електронні кошти», а аналітичний облік здійснювати за їх видами. Існують такі види електронних грошей: 1) у вигляді карт (card based), які потребують установлення додаткового програмного забезпечення для керування електронним гаманцем; 2) у вигляді мереж (network based), які мають веб-інтерфейс для керування електронним гаманцем.

У фінансовій звітності сальдо по рахунку 32 «Електронні кошти» пропонуємо відображати в балансі у складі статті «Грошові кошти та їх еквіваленти». Отже, узагальнюючи вищенаведене варто зазначити, що розрахунки з використанням електронних грошей знаходяться на стадії розвитку.